

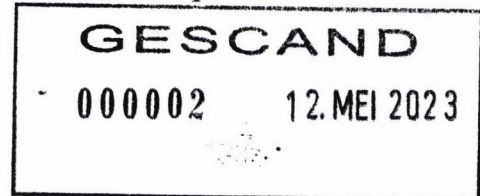

**Vereniging voor Dorp en Natuur
Amerongen-Leersum**
Aangesloten bij de Federatie Groene Heuvelrug (FGH)

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

Aan de Provincie Utrecht
Domein Leefomgeving, Team Vergunningverlening Natuur en Landschap
Postbus 80300
3508 Utrecht

Leersum, 11 mei 2023

Betreft:

Zienswijze van de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum en Bewonerscomité Leersum-zuid, in verband met Ontwerpbeschikking strekkend tot afwijzing van het verzoek tot intrekking (20 september 2022/10 januari 2023) van de natuurvergunning (kenmerk Z-NB-VA-2016-1685) van [REDACTED] Nieuwe Steeg 4-8a te Leersum

Geacht College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht,

Inleiding

1. Op 3 april 2023 publiceerde U een ontwerp-beschikking in het kader van de Wet natuurbescherming (WNB), waarin u aankondigt het **verzoek van 20 september 2022, aangevuld 10 januari 2023**, van de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum en van het Bewonerscomité Leersum-zuid – **tot intrekking van de op 17 mei 2017 aan de heer [REDACTED] verleende natuurvergunning (WNB-vergunning) van [REDACTED] (Nieuwe Steeg 4-8a) Leersum, te willen afwijzen.**

De Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen – Leersum staat voor behoud van de natuur en biodiversiteit, en wil dus de ammoniakdepositie op de natuur verminderen. Ook het Bewonerscomité Leersum-zuid zet zich daarvoor in, mede vanwege de belangen en gezondheid van omwonenden. Hierbij dienen wij, Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum en het Bewonerscomité Leersum-zuid, **onze zienswijze in tegen uw voornemen** om ons verzoek om genoemde WNB-vergunning in te trekken af te wijzen. *Deze zienswijze borduurt voort op, en herhaalt in belangrijke mate – soms letterlijk - de argumenten die aangevoerd zijn in ons verzoek tot intrekking van 20 september 2022, inclusief de aanvullingen daarop van 10 januari 2023. Wij verzoeken u deze argumenten uit het verzoek van 20 september 2022 en 10 januari 2023 als **hier ingelast** te beschouwen.*

3. Het College van Gedeputeerde Staten (hierna: College, GS, U) heeft op 17 mei 2017 aan [REDACTED], Nieuwe Steeg 4-8a te Leersum (hierna 'Wes[REDACTED]') een WNB-vergunning verleend (kenmerk Z-NB-VA-2016-1685), met een daarbij vergunde ammoniakemissie van

5.987,8 kg NH₃/jaar. Wes [REDACTED] kon geen gebruik maken van deze WNB-vergunning, omdat hij vanuit gemeentelijke vergunningen niet meer dan 4721 kg NH₃/jaar [in de omgevingsvergunning 2011 is dit 3832 kg NH₃/jaar] mag uitstoten en de vereiste bestemmingsplanwijziging in de gemeenteraad afgewezen werd. Van de WNB-vergunning is tot op heden geen gebruik gemaakt. Gezien het tijdsverloop – we zijn nu 6 jaar verder sinds de WNB-vergunning van 17 mei 2017, de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is afgeschoten, en de stikstof/Natura 2000 opgave is alleen maar urgenter geworden! – is er alle reden om de WNB-vergunning in te trekken. We komen hier nog nader op terug.

4. Intrekken, ook ten bate van Rijntakken

Op 5 november 2021 is door Wesseling een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor een ingrijpende uitbreiding van het agrarisch bedrijf. De aanvraag betreft een aanzienlijke uitbreiding van veestallen en vee-aantallen aan de zuidkant van Leersum, met een woonwijk op minder dan 100 meter afstand, en een afstand van het Natura-2000-gebied Kolland en Overlangbroek van 1000-1500 meter. Daarnaast ligt er op 3 km het Natura-2000-gebied Rijntakken, tegen Amerongen aan. Het College van BenW meent voorlopig dat zij die omgevingsvergunning (met een aantal aanpassingen) moet verlenen, omdat de extra uitstoot binnen de geldende normen zou vallen. De aangevraagde hoeveelheid stikstof zou mogelijk net onder de door de WNB-vergunning 2017 toegestane hoeveelheid vallen.

De Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen – Leersum wil uiteraard niet dat deze omgevingsvergunning verleend wordt, omdat dit ten koste gaat van de natuur (meer stikstofuitstoot), in het bijzonder van het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek en het Natura 2000-gebied Rijntakken. En het Bewonerscomité Leersum-zuid, dat veel omwonenden in de nabijheid van het van het agrarisch bedrijf en van het genoemde Natura 2000-gebied vertegenwoordigt, wil evenmin dat deze vergunning verleend wordt, omdat dit ten koste gaat van gezondheid (fijnstof, ammoniak) en woongenot (stankoverlast, genot van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Kolland en Overlangbroek en Rijntakken) van de omwonenden. Wij (Dorp en Natuur en Bewonerscomité) menen dat het gemeentebestuur **ten onrechte** de bovengenoemde omgevingsvergunning ten wil verlenen, onder meer omdat zij dat wil doen met een beroep op de ongeldige WNB-vergunning van 17 mei 2017. Mede daarom ons intrekkingverzoek ter zake van deze WNB-vergunning.

Wij verzoeken u om in de definitieve besluitvorming over ons intrekkingverzoek niet alleen Kolland (inclusief Oud Kolland) en Overlangbroek te betrekken, **maar ook – veel meer inhoudelijk dan nu het geval is - het Natura 2000-gebied Rijntakken mee te wegen**, specifiek dat deel van Rijntakken dat op zo korte (3 km) afstand van Leersum en direct tegen Amerongen aan, is gelegen.¹

¹ Terecht is Rijntakken dan ook als relevant Natura 2000 gebied genoemd in het ontwerp-Bestemmingsplan Nieuwe Steeg 4-8a, Leersum, Utrechtse Heuvelrug (toelichting, 4.5.2), waarmee Wesseling zijn initiatieven tot vergaande uitbreiding startte. Dit bestemmingsplan is overigens door de gemeenteraad in december 2018 afgewezen, maar dat neemt de juistheid van de verwijzing naar Rijntakken uiteraard niet weg.

5. Trage reacties van de provincie

Vanaf mei 2022 hebben wij voortdurend bij u, de provincie, de ongeldigheid van de WNB-vergunning 2017 aangekaart: zowel op ambtelijk niveau als bij gedeputeerden, zowel via brieven als via mails en telefonisch. Daarop is niet adequaat gereageerd. Pas in een telefoongesprek in september 2022 werd te kennen gegeven dat een en ander opgepakt zou worden, als onze correspondentie opgevat kon worden als een verzoek tot intrekking. Onze telefonische bevestiging wilde u graag op schrift hebben. Na een schermutseling over een ontbrekende handtekening ontving u eind september 2022 die bevestiging op papier, in de vorm van ons intrekkingverzoek van 20 september 2022.

6. Reactie Wesseling inzien svp

Op uw verzoek hebben wij erin bewilligd dat de heer [REDACTED] van ons intrekkingverzoek van 20 september 2022, met aanvulling 10 januari 2023, kennis heeft kunnen nemen. Wij gaan ervan uit dat Wes [REDACTED] daarop naar u heeft gereageerd. In het licht van het **principe van een gelijk speelveld** vernemen/ontvangen we van u graag de **reactie van Wes [REDACTED]** op ons verzoek. We gaan ervan uit dat we nog op de reactie van Wes [REDACTED] opmerkingen kunnen maken, voordat u een definitieve beschikking op ons intrekkingverzoek openbaar maakt.

Argumenten om in te trekken

7. Wat willen we, en waarom

Wij verzoeken u de WNB-vergunning 2017 in te trekken op grond van een aantal argumenten, die *in samenhang en combinatie* beoordeeld moeten worden:

- het verstrijken van de 2 jaartermijn vervat in de WNB-vergunning
- de ongeldigheid van vergunningverlening op grond van het Programma Aanpak Stikstof
- de concrete situatie in het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek en Rijntakken.

Wat wij van u verwachten is om deze argumenten in gezamenlijkheid (cumulatief) te wegen en te beoordelen, en niet – zoals u nu in de toelichting bij het ontwerpbesluit heeft gedaan – per argument, uitsluitend op hun individuele merites, te beoordelen.

8. Binnen twee jaar uitvoering

Het **eerste** mee te wegen argument is, dat deze vergunning niet meer toegepast kan en mag worden - en dus ingetrokken dient te worden - omdat het agrarische bedrijf aan de Nieuwe Steeg 6-8a niet heeft voldaan aan het voorschrift in die WNB-vergunning uit bijlage 1 (Voorschriften en beperkingen verbonden aan de vergunning voor de locatie Nieuwe Steeg 4, 6 en 8a Leersum).

Dat **voorschrift 4** luidt:

“4. De houder van de beschikking dient binnen twee jaar na de datum van verzending van dit besluit de activiteiten te hebben verricht die mogelijk worden gemaakt door verlening van deze vergunning.”

Tot op heden, **6 jaar** na verlening van de WNB-vergunning, heeft een (begin van) activiteit van de intensieve veehouderij waarop deze vergunning betrekking heeft, niet plaatsgevonden. Er is dus niet voldaan aan deze eis van de WNB-vergunning. Deze eis tot realisatie binnen 2 jaar staat er niet voor niets, en verdient serieus genomen te worden, zeker gelet op de veranderende en verslechterende situatie van de natuur. Inzichten kunnen

veranderen in de loop der tijd en daarom wil de wetgever/regelgever niet voor altijd gebonden zijn aan een eens verleende vergunning. Nu zijn de inzichten veranderd (stikstofcrisis! natuur onder druk!) en moet nu dus zeker deze eis te worden aangegrepen om af te wegen of de aanvrager nog gebruik dient te kunnen maken van een achterhaalde vergunning. Voortschrijdend inzicht en de huidige ontwikkelingen nopen tot een zeer goed onderbouwd en afgewogen oordeel van de provincie.

Wij zijn het uiteraard met het College van GS eens dat in de zin van artikel 5.4 lid 1a WNB de houder van de vergunning in strijd handelt met voorschrift 4, een aan de WNB-vergunning verbonden voorschrift (“Wij zijn van oordeel dat inderdaad niet conform vergunningvoorschrift 4 gehandeld wordt”). Wij begrijpen ook dat de afweging hierbij niet uitsluitend aan de hand van voorschrift 4 plaats dient te vinden. Maar wel zal er een *integrale* belangenafweging plaats moeten vinden in het licht van het Unierecht en nationale regelgeving. In die afweging dient dus ook als relevant gegeven betrokken te worden dat de beoogde vergunninghouder, Wes [REDACTED], niet binnen de gestelde termijn een minimum aan ontwikkelingsactiviteiten heeft verricht en dus niet voldaan is aan voorschrift 4 bij de vergunning, reden waarom in ieder geval in samenhang met de hierna opgevoerde argument de WNB-vergunning moet worden ingetrokken.

We vervolgen met een bespreking van de elementen die in de afweging over de intrekking van de vergunning een rol zouden moeten spelen, en op zichzelf, maar zeker in combinatie gezien, tezamen met het zojuist behandelde punt, doorslaggevend zijn om intrekking van de WNB-vergunning te rechtvaardigen.

9. PAS niet geldig

Een **tweede** element in de argumentatie voor intrekking van de WNB-vergunning is dat deze verleend is in het PAS-tijdperk en daardoor niet meer ingeroepen mag worden om een stikstofgevoelige uitbreiding mogelijk te maken. Het Programma Aanpak Stikstof mocht niet dienen als basis voor toestemming voor projecten die stikstof uitstoten. In twee uitspraken heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State immers geoordeeld dat dit Programma in strijd is met Europees recht, nl. met artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn, in twee uitspraken op 29 mei 2019 (*al weer 4 jaar geleden!*).² Dat rechtvaardigt ons inziens de intrekking van de verleende WNB-vergunning. Daartoe zijn voldoende grondslagen en gronden in het Nederlandse en Europese recht.

10. Intrekking kan, op grond van artikel 5.4, eerste lid, onder c WNB

Uw College wijst er weliswaar op, dat de Afdeling in de PAS-uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1603) heeft overwogen dat vergunningen die met toepassing van het PAS zijn verleend en niet aangevochten zijn onherroepelijk zijn en dus hun rechtsgevolg behouden (ro. 34.3). Anders gezegd: het is over en uit, de vergunning was en is geldig en blijft gelden. Overigens moeten dan ook de gestelde voorwaarden in deze vergunning worden

² ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603 en ECLI:NL:RVS:2019:1604.

Zie ook de rechterlijke uitspraken Rechtbank Overijssel, 11-05-2022, ZWO 20/953

(ECLI:NL:RBOVE:2022:1268): “De bestuursrechter van de rechtbank Overijssel verklaart 29 beroepen in de zogenaamde ‘stikstofzaken’ van Coöperatie Mobilisation for the Environment (MOB) en Vereniging Leefmilieu (VL) tegen de provincie Overijssel gegrond. Dat betekent dat de provincie nu opnieuw moet kijken naar deze stikstofbesluiten.”

Vgl. ook Rechtbank Midden-Nederland, 22-09-2021 UTR 20/426, ECLI:NL:RBMNE:2021:4508: “Wet natuurbescherming, stikstofemissie. De rechtbank vernietigt de vergunning voor de uitbreiding van een veehouderij in Westbroek. Beoordeling intern salderen na uitspraak Logtsebaan; Rav-emissiefactoren van emissiearme stalsystemen.”

nagekomen, zoals de voorwaarde om binnen 2 jaar na afgifte van de vergunning het plan te realiseren.

Bedacht dient evenwel te worden dat het Hof van Justitie in het arrest van 10 november 2022, in de zaak *Dansk Akvakultur/AquaPri* (ECLI:EU:C:2022:864), ruimte geboden heeft voor intrekking van onherroepelijke vergunningen. Uw verwijzing naar de Afdelingsuitspraak ter weerlegging hiervan is onjuist, nu het Europese recht boven het nationale recht gaat en de Afdeling op dit punt geoordeeld heeft uitsluitend op grond van het nationale recht. Maar uiteraard zet het Europese recht het nationale recht opzij - zoals juist gebleken is in de PAS-uitspraken!

Hiertoe het volgende. Terecht wijst het College naar artikel 5.4, eerste lid, onder c van de WNB, op grond waarvan het over een discretionaire bevoegdheid beschikt om een natuurvergunning in te trekken indien deze **in strijd met wettelijke voorschriften** is verleend. We zijn het ook met het College eens dat de natuurvergunning in strijd met Europees recht, namelijk artikel 6 van de Habitatrichtlijn, is verleend. Ten onrechte echter meent het College dat als wettelijke voorschriften uitsluitend nationale regels gelden. Maar natuurlijk dient ook de Habitatrichtlijn te gelden als een wettelijk voorschrift, en nog wel een wettelijk voorschrift dat het nationale recht opzij zet! Het oordeel van het College dat de vergunningverlening niet in strijd met wettelijke voorschriften heeft plaatsgevonden, snijdt dan ook geen hout en is dus onjuist. Derhalve is hiermee **dus de ruimte gegeven** om de WNB-vergunning in te trekken, op de voet van artikel 5.4, eerste lid, onder c van de WNB en verwachten wij van het College dat de vergunning wordt ingetrokken, zeker gelet op de verslechterende situatie van de natuur en de gezondheid van de inwoners van Leersum.

11. Intrekking moet, hetzij op grond van artikel 5.4, eerste lid, onder c hetzij op grond van artikel 5.4, tweede lid, WNB, in samenhang met de Habitatrichtlijn

In aanvulling hierop wijzen wij op de volgende overwegingen, die we al eerder hebben gegeven maar nu nader uitwerken. We verwachten dat u ook deze overwegingen grondiger in uw oordeelsvorming zult betrekken dan tot nu toe is gebeurd.

Zoals u weet, ligt het agrarisch bedrijf aan de Nieuwe Steeg 4-8a, Leersum op 1 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek, en op 3 kilometer afstand van Natura 2000-gebied Rijntakken (bij Amerongen). Uiteraard is u als beheerder ook bekend, via het rapport van Robert P. Baayen & Wim Verheugt, *Verslechtering van het habitatype H910C in het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek: een ecologische en juridische analyse* (juni 2022), dat dit natuurgebied in zeer slechte staat verkeert, onder meer vanwege de ammoniakemissie vanuit de agrarische bedrijven in de omgeving van dit gebied.³ Daardoor ligt – aldus Baayen en Verheugt - de stikstofdepositie op veel plaatsen in het gebied ruim boven de kritische depositiewaarde (KDW) van 24,5 kg N/ha/jaar ligt (in bepaalde hexagonen tot zelfs 33,7 kg N/ha/jaar). In dit verband wijzen wij op dit rapport, p. 67-68:

“Conclusie (stikstof)

Uit het voorgaande blijkt dat provincie Utrecht in het Beheerplan (2019), dat van kracht blijft tot 2025, uitgaat van de afwezigheid van significante effecten van stikstofdepositie vanuit omringende agrarische bedrijven op het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek met een beroep op de passende beoordeling van het PAS. Deze is in de PAS-uitspraak door de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State onverbindend verklaard. De effecten zijn dus niet passend beoordeeld en kunnen dus significant negatieve effecten opleveren. Dit blijkt des te meer

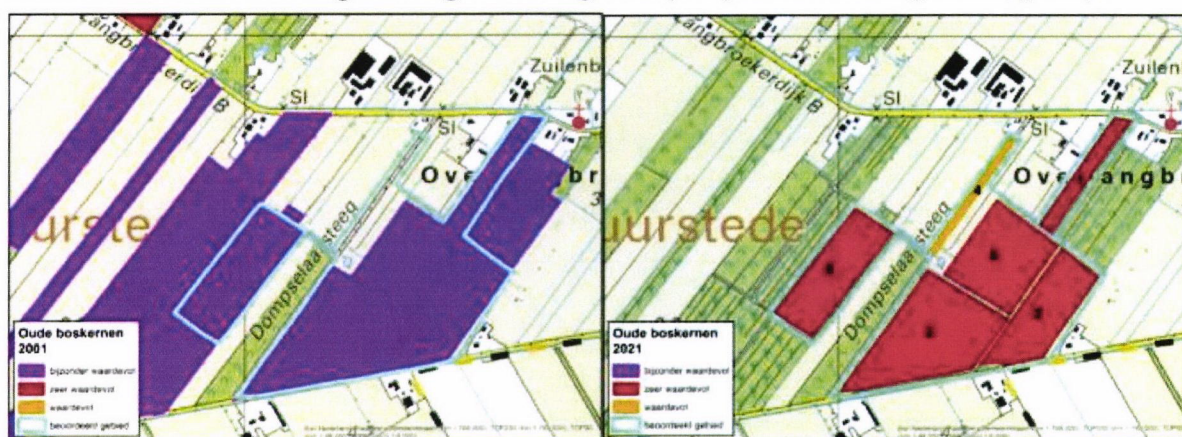
³ Onjuist is de stelling in het provinciale Beheerplan 2019-2025 dat “de agrarische bedrijven zich vooral buiten het gebied [Kolland & Overlangbroek] bevinden en niet op het natuurgebied lozen” en dat het alleen om melkveehouderijen zou gaan. Het gaat immers ook om varkenshouderijen (zoals het bedrijf aan Nieuwe Steeg 4-8a Leersum), die wis en waarachtig ook op het Natura 2000-gebied ‘lozen’.

uit de tweede PAS-uitspraak, waaruit blijkt dat beweiden en bemesten vergunningplichtig is. Het beweiden en bemesten ter plekke vindt dus plaats in strijd met het voorzorgsbeginsel van de Habitatrictlijn. Tegelijk blijkt uit het Beheerplan zelf dat er sprake is van overschrijding van de (onjuiste te hoge) KDW op 71% van het beschermde gebied, zoals ook blijkt uit de gegevens voor 2019 uit Aerius.

Daarbij komt de verdroging van het gebied, waardoor de neergeslagen stikstof uit de lucht niet afgevoerd wordt door het water maar blijft liggen en zo accumuleert. Dit wordt nog versterkt door de mineralisatie van bodem organische stof ten gevolge van verdroging, waardoor nog meer nutriënten vrijkomen en verzuuring optreedt. Bovendien leidt de vermesting bij van nature zeer soortenrijke habitatype H91E0C tot verzuring, met als gevolg een geleidelijke verandering betekent naar de arme bossen van het Zomereik-verbond (Beije et al., 2012). Verzuring leidt tot zwaardere aantasting van essen door essentaksterfte (Erfmeier et al., 2019). Volgens het Beheerplan van provincie Utrecht zou verzuring ook schadelijk zijn voor het behoud van de bijzondere specifieke soorten mossen, die aan dit type bos een extra waarde toekennen en die naast een vochtig microklimaat ook vermindering van de stikstofdepositie nodig hebben (Beheerplan provincie Utrecht, 2019, p. 22). De soortensamenstelling van de mossen in het gebied is ook daadwerkelijk gewijzigd ten nadele van de specifieke soorten (Beheerplan provincie Utrecht, 2019, p. 20). Het Beheerplan (p. 21) stelt dat tussen 1988 en 2007 een sterke verarming is opgetreden van de kenmerkende mosflora van de Touwtjesmosgemeenschap op Kolland ten gevolge van de verzuuring van de percelen met sleedoorn, braam, riet en hoge grassen. Van Dort merkt daarbij op dat de meest stikstofgevoelige mossen en korstmossen door de hoge stikstofdepositie uit Kolland & Overlangbroek verdwenen zijn, zoals in grote delen van Nederland (Van Dort, persoonlijke mededeling op 9 februari 2022). Van 2007 tot 2020 is de mossenflora in Kolland & Overlangbroek qua soortenrijkdom vervolgens ongeveer gelijk gebleven (Van Dort, 2020). Anno 2022 beschouwt Van Dort de resterende mossenpopulaties bij ongewijzigd beheer echter als ten dode opgeschreven als gevolg van de verzuuring en het verdwijnen van de essenstoven waar de mossen op leven: “Inderdaad vinden er dramatische ontwikkelingen plaats in het essenhakhout van Overlangbroek en Kolland. De monitoring is inmiddels gestopt; het is ondoenlijk om de gemarkeerde stoven in het terrein terug te vinden. De verzuuring is enorm, de stoven rotten weg (parasitaire schimmels floreren). Dat betekent dat de Touwtjesmosgemeenschap uiteindelijk ook zal verdwijnen” (persoonlijke mededeling, 7 februari 2022).

Met het gevoerde beleid accepteert de provincie Utrecht willens en wetens al jaren de aanmerkelijke kans dat er significante verslechtering door stikstofdepositie optreedt in het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek. 86 Dit is in strijd met artikel 6, tweede lid, van de Habitatrictlijn. Zo oordeelde de Rechtbank Den Haag onlangs dat er noodzaak was tot passende maatregelen, omdat volgens de prognoses de depositie op hexagonen stikstofgevoelig habitat in 2030 nog steeds boven de KDW zou zijn. 87 Mogelijk leidt dit zelfs tot potentiële aansprakelijkheid op grond van de Milieuaansprakelijkheidsrichtlijn (Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad). ”

Grafisch is de ontwikkeling als volgt weer te geven (Baayen en Verheugt 2022, p. 28):

Figuur 5. Waardering van het Natura 2000-gebied Overlangbroek in 2001 (links) en 2021 (rechts); paars - bijzonder waardevol, rood - zeer waardevol, oranje - waardevol. De kwaliteit van het gebied is in 20 jaar, vrijwel de periode sinds de aanmelding (2004), teruggelopen van de hoogste categorie, bijzonder waardevol, naar één categorie lager, zeer waardevol (Maes, 2021).

12. Maatregelen zijn nodig, waaronder pas op de plaats

Het zal duidelijk zijn, dat gezien dit rapport inzake de overbelasting van het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek, door - onder meer - de provincie passende maatregelen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn⁴ genomen **moeten** worden. Uiteraard behoort bij die passende maatregelen het *structureel stabiliseren en verminderen* van de stikstofdepositie op het natuurgebied. *A fortiori* dient de provincie te *voorkomen dat de stikstofdepositie nog verder toeneemt*, zoals het geval zal zijn als geduld wordt dat, door instandhouding van de WNB-vergunning en verlening door BenW van de gemeente Utrechtse Heuvelrug van de omgevingsvergunning, activiteiten van het agrarische bedrijf aan de Nieuwe Steeg 4-8a Leersum mogelijk worden die leiden tot een *verhoging van de stikstofdepositie*!

We benadrukken dat bij intrekking van de WNB-vergunning niets verandert aan de huidige situatie. Wesseling verliest niets, kan immers gewoon zijn bestaande bedrijf blijven voortzetten; hij kan alleen niet uitgroeien tot een *mega-farm*.⁵

Door de WNB-vergunning van 17 mei 2017 op de voet van artikel 5.4, tweede lid, van de Wet natuurbescherming⁶ in te trekken zal Gedeputeerde Staten er voor zorgen dat dergelijke met artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn strijdige activiteiten niet zullen gaan plaats vinden, en zorgt het College er daarmee ook voor, dat u niet (mede)verantwoordelijk wordt voor dergelijk met EU-recht strijdig handelen. Zie in dit verband de beschouwingen van Baayen & Verheugt 2022, p. 57 e.v., alsmede Raad van State 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:71; Rechtbank Den Haag 17 februari 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:1139; Rechtbank Oost-Brabant 24 november 2022, ECLI:NL:RBORB:2022:5151.

Conclusie: er is alle reden, en zelfs een juridische plicht voor het College van GS om op de voet van artikel 5.4 tweede lid WNB de natuurvergunning van 17 mei 2017 in te trekken.

13. Hoe zit het met Aeries 2022?

Maar het College van GS ziet blijkbaar geen stikstofprobleem meer. Daarbij verwijst het naar de AERIUS Calculator-berekening versie 2022 (beschikbaar 22 januari 2023), op grond waarvan er in het gehele Natura 2000 gebied Kolland/Overlangbroek een plotselinge, miraculeuze verbetering heeft plaats gevonden. Was er tot dan sprake van een grootschalige situatie van overschrijding van de kritische depositiewaarde (KDW), thans blijkt volgens Aeries 2022 – anders dan onder Aeries 2021 – dat er nog maar **1 hexagoon de KDW van 24,5 kg N/ha/jaar** overstijgt. Het Aeries-rekenprogramma is aangepast, en dus is er in

⁴ Luidend: 'De lidstaten treffen passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen, voor zover die factoren, gelet op de doelstellingen van deze richtlijn een significant effect zouden kunnen hebben.'

⁵ Hoe GS er bij komt dat intrekking van de NBW-vergunning 2017 met zich brengt dat Wesseling meer stikstof zou mogen uitstoten op basis van de dan herlevende natuurvergunning 2013 – van 5.987,8 NH3/jaar (2017) naar 6.152,8 kg NH3/jaar (2013) – ontgaat ons. Hoe is het mogelijk dat een grotere uitbreiding zoals voorzien in de NBW-vergunning 2017 een lagere stikstofdepositie zou veroorzaken dan een veel kleinere inrichting krachtens de vergunning 2013? **De natuurvergunning 2013 bedraagt overigens 5.648,32 kg NH3/jaar (en niet 6152,8 kg)**, en ziet op geheel andere en beperktere uitbreiding, die plaatsvindt met – uitsluitend – 198 melk/kalkoeien (2013), in plaats van een uitbreiding met 151 melk/kalkoeien, 55 jongvee en **rond 3000 varkens** (2017).

⁶ Luidend: 'Een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid [een Wnb/Natura 2000-vergunning], wordt in elk geval ingetrokken of gewijzigd indien dat nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.'

Kolland/Overlangbroek blijkbaar geen stikstofprobleem meer. Maar hoe kan deze plotse verbetering daadwerkelijk tot stand zijn gekomen? Dat is onverklaarbaar. We werken dat hierna uit.

14. De recente rapporten

We zetten de recente rapporten op een rij.

Provincie Utrecht april 2019, Beheerplan 2019-2025, N2000-gebied Kolland en Overlangbroek: “Stikstofbelasting ten opzichte van KDW: 2014, 92% overbelast; 2015, 90% overbelast; 2020: 71% overbelast; 2030: 46% overbelast

Provinciale Staten Utrecht 23 maart 2022, Handelingskader gebiedsgerichte aanpak stikstof: ‘Negen van de tien Natura 2000-gebieden in de provincie Utrecht [waaronder Kolland/Overlangbroek] zijn stikstofgevoelig (p. 32); Kolland en Overlangbroek kent circa 51 hexagonen die stikstofgevoelige habitats hebben. Binnen deze hexagonen is er een gemiddelde overschrijding van 12%’[van de KDW].

Baayen en Verheugt 2022 (al geciteerd in par. 11): de stikstofdepositie is op veel plaatsen in het gebied ruim boven de kritische depositiewaarde (KDW) van 24,5 kg N/ha/jaar (op 53 hexagonen!)

–“Kolland (p. 53): Aeries Monitor (gebaseerd op gegevens van 13 januari 2022 over 2019) geeft aan dat de stikstofdepositie in Kolland varieert van 17,2 tot 31,3 kg N/ha /jaar... 40% hexagonenboven de KDW”

–“Oud Kolland (p. 54): stikstofdepositie in Oud Kolland varieert van 18,7 tot 30,4 kg N/ha/jaar ... stikstofdepositie in circa 20% van de hexagonen boven de KDW”

–“Overlangbroek (p. 57: stikstofdepositie in Overlangbroek varieert van 19,2 tot 33,7 kg N/ha/jaar De stikstofdepositie op de natuur in 2019 blijft in circa 80% van de hexagonen boven de KDW”

Aeries Monitor 2022 Stikstofdepositie: geeft 14 hexagonen boven 24,5, en 1 hexagoon op 24,5 kg N/ha/jaar (de KDW)

Aeries Calculator 2022, p. 53: in 2021 was sprake van 55 hexagonen waar de KDW werd overschreden; maar in 2022 waren er nog maar 3 hexagonen waar dat het geval was (NB: het conceptbesluit van GS p. 3 gaat uit van nog maar 1 hexagoon met een overschrijding).

15. Hoe kan dit?

Het is voor ons een raadsel hoe in de Aeries Calculator 2021 sprake is van een overbelaste situatie op 53 hexagonen, en zonder nadere verklaring in Aeries Calculator 2022 nog maar 3 hexagonen overbelast zijn. Ook niet na te volgen is hoe het kan dat Aeries Monitor 2022 nog op 14 hexagonen een KDW-overschrijding laat zien.

Wij vragen u aan te geven hoe dit te begrijpen is. Sinds jaar en dag is het Natura 2000-gebied Kolland/Overlangbroek overbelast. Dat blijkt ook uit de recente rapporten daarover, van Baayen/Verheugt maar ook rapporten van de provincie zelf, waarin inhoudelijk beschreven en verklaard wordt dat en waarom de natuur in Kolland/Overlangbroek er slecht aan toe is. Zonder een argumentatie hoe er nu (opeens nagenoeg) geen KDW-overschrijding meer is, en zonder dat daarvoor oorzaken of een onderbouwing aangevoerd worden, is het enkele beroep op Aeries Calculator niet onderbouwd en dus ongemotiveerd. Verder merken wij op dat in het

overzicht de berekeningen voor de andere gebieden geen enkel ander gebied een dergelijk groot verschil laat zien: de berekeningen van 2021 en 2022 wijken licht af, de berekening van Kolland/Overlangbroek wijkt bijna 100% af. Hoe is dat mogelijk?

16. Conclusie

De WNB-vergunning van 17 mei 2017 dient ingetrokken te worden omdat:

- deze ten onrechte is verleend op grond van de PAS, en daarmee in strijd met wettelijke voorschriften, namelijk artikel 6 van de Habitatrichtlijn
- de twee-jaar termijn waarbinnen die vergunning ten uitvoer gelegd moet worden ruimschoots is verstreken
- het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek, zoals ook vastgesteld in rapporten van onder meer de provincie, in een zeer slechte staat verkeert. In dit verband moet ook het Natura 2000-gebied Rijntakken betrokken te worden.

Overigens verzoeken we u om ons de reactie van Wesseling op ons intrekkingverzoek toe te sturen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum,

[Redacted signature]

[Redacted name], vice-voorzitter

Namens Bewonerscomité Leersum-Zuid

[Redacted signature]

[Redacted name].A.C., voorzitter

Bewonerscomité Leersum Zuid

www.bewonerscomiteleersumzuid.nl

Email: b[Redacted]st[Redacted]id@gmail.com

Adres: [Redacted]

Telefoon: [Redacted]